

Леся Лебедик

доктор педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри мистецтвознавства та позашкільної освіти,
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
(м. Полтава, Україна)

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ РОЗВИТКУ ЇХНІХ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Підготовка фахівців для позашкільної освіти на засадах розвитку їхніх ключових компетентностей передбачає орієнтацію закладу вищої освіти на певну групу споживачів освітніх послуг, стратегію сталого ефективного розвитку, що визначається репутацією закладу, яка залежить від високого професіоналізму випускників – самих фахівців для позашкільної освіти. Оскільки споживач сфери позашкільної освіти орієнтований як на якісне навчання, так і на комфортну атмосферу закладу, першочергове значення має питання забезпечення закладів позашкільної освіти висококваліфікованими фахівцями. Від розвитку ключових компетентностей працівників позашкільної освіти залежить задоволення потреб споживачів освітніх послуг, отже, заклад позашкільної освіти забезпечить стабільну репутацію та позитивний імідж.

Проблема розвитку ключових компетентностей у ході підготовки майбутніх фахівців, зокрема й для позашкільної освіти, є популярною у вітчизняних дослідженнях (О. Биковська, А. Бойко, Л. Бондар, Н. Брижак, С. Вагнер, В. Вербицький, В. Горбинко, А. Корнієнко, Л. Королюк, О. Корольчук, Л. Кравченко, Т. Кречотіна, О. Липецький, О. Литовченко, О. Любич, О. Маєвська, В. Маринич, В. Мачуський, І. Мосякова, Т. Окушко, Л. Панова, Н. Перепелиця, О. Просіна, Г. Пустовіт, Н. Сидоренко, В. Стрельников [2, с. 136–148; 3, с. 47–52; 4, с. 25–33], Л. Тихенко та ін.). Однак, проведений у нашій праці, присвяченій розвитку ключових компетентностей майбутніх фахівців мистецтва і позашкільної освіти [1, с. 119–128] аналіз актуальних досліджень, показує необхідність вироблення узагальнених знань з означеної проблеми підготовки фахівців для позашкільної освіти на засадах розвитку їхніх ключових компетентностей.

Для визначення перспективних шляхів підготовки фахівців для позашкільної освіти на засадах розвитку їхніх ключових компетентностей важливо враховувати, що вони мають не тільки володіти знаннями, уміннями, набутими у процесі навчання, а й творчо застосовувати їх у професійній діяльності. Сформовані компетентності фахівець із позашкільної освіти має вміти застосовувати в різних видах подальшої професійної діяльності. Так, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» освітньо-професійної програми «Позашкільна освіта» Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка матиме право обіймати такі посади згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України: директор позашкільного закладу; директор кабінету (методичного, навчально-методичного); завідувач позашкільного закладу; завідувач центру (молодіжного); керівник гуртка; керівник самодіяльного об'єднання (клубу за інтересами); керівник студії, колективу (за видами мистецтва і народної творчості); викладач університетів та вищих закладів освіти; викладач ЗВО; професіонал в галузі навчання; професіонал в галузі методів навчання; інспектор з дошкільного виховання, позашкільної роботи; методист позашкільного закладу;

педагог-організатор; організатор позакласної та позашкільної виховної роботи з дітьми; методист культурно-освітнього закладу; культорганізатор дитячих позашкільних закладів; фахівець із організації дозвілля; керівник аматорського дитячого колективу (гуртка, студії та ін.) [1, с. 119–128]. Реалізація цих видів діяльності неможлива без розвитку сукупності професійних організаційних і комунікативних умінь як складників ключових компетентностей. Тому в основу підготовки фахівців для позашкільної освіти на засадах розвитку їхніх ключових компетентностей слід покладати взаємозв'язок теорії і практики.

Процес підготовки фахівців для позашкільної освіти на засадах розвитку їхніх ключових компетентностей має базуватися на засадах системного, особистісного, проблемного, компетентнісного й контекстного підходів. Системний підхід допомагає створити цілісну взаємопов'язану структуру підготовки фахівців для позашкільної освіти на засадах розвитку їхніх ключових компетентностей. Особистісний підхід ставить в основу підготовки фахівців для позашкільної освіти особистість магістранта, його реалізацію у професійній діяльності, а також розвиток його ключових компетентностей. Проблемний підхід забезпечує розвиток ключових компетентностей у процесі вирішення проблемних ситуацій. Компетентнісний підхід передбачає підготовку фахівців для позашкільної освіти на засадах розвитку їхніх ключових компетентностей з метою реалізації державних освітніх стандартів. Контекстний підхід дає змогу здійснювати підготовку фахівця позашкільної освіти у контексті професійної діяльності, націлити освітній процес означеної підготовки на розвиток цих ключових компетентностей [1, с. 119–128].

Розвиток ключових компетентностей фахівців позашкільної освіти має безперервний характер, здійснюється у процесі теоретичних занять, педагогічних практик і позааудиторного навчання. На теоретичних заняттях формується сукупність знань про особливості професії педагога закладу позашкільної освіти, про функціональні обов'язки тощо. Так, розвиток ключових компетентностей здійснюється в ході публічних виступів під час лекційних занять, вирішення професійних проблемних ситуацій, участі у дискусіях, студентських наукових конференціях тощо.

Процес підготовки фахівців для позашкільної освіти на засадах розвитку їхніх ключових компетентностей під час педагогічних практик реалізується через участь магістрантів у: а) професійних тренінгах як формах навчання, у яких поєднуються короткі теоретичні семінари і практичне відпрацювання навичок ключових компетентностей за короткий проміжок часу; б) майстер-класах, які є методом узагальнення і поширення професійного досвіду, які варто проводити під час педагогічних практик як індивідуально, так і з групами магістрантів, із командами [1, с. 119–128].

Розвиток ключових компетентностей у позааудиторній роботі здійснюється шляхом самостійної участі магістрантів у підготовці студентських наукових конференцій, виховних і розважальних заходів, майстер-класів, конкурсів професійної майстерності, моделюванні педагогічних ситуацій тощо.

Отже, виокремлені нами сучасні підходи, форми взаємодії забезпечують процес підготовки фахівців для позашкільної освіти на засадах розвитку їхніх ключових компетентностей. Проведене дослідження повністю не висвітлює проблеми, тому є необхідність у подальшому пошуку й удосконаленні шляхів розвитку ключових компетентностей майбутніх фахівців позашкільної освіти, виробленні стратегічних і перспективних освітньо-професійних програм підготовки

кваліфікованих фахівців позашкільної освіти.

Список використаних джерел

1. Лебедик Л. В. Розвиток ключових компетентностей майбутніх фахівців мистецтва і позашкільної освіти. *Ukrainian professional education*. 2023. № 14. С. 119–128. URL: <https://uperpnu.pnpu.edu.ua/article/view/300237/292746>
2. Стрельников В. Ю. Ключові компетентності викладачів економічного коледжу – основа для розвитку їхньої резиліентності. *Ukrainian professional education*. 2023. № 14. С. 136–148. URL: <https://uperpnu.pnpu.edu.ua/article/view/300241/292748>
3. Стрельников В. Ю., Лебедик Л. В. Формування ключових і професійних компетенцій майбутніх фахівців готельно-ресторанного і туристичного бізнесу. *Імідж сучасного педагога*. 2021. № 3 (198). С. 47–52. URL: <http://isp.poippo.pl.ua/article/view/232379/232956>
4. Стрельников В. Ю. Модель професійної компетентності викладача вищої школи. *Наукові записки ПОППО: Моделі ключових та професійних компетентностей педагогічного працівника*. Вип. 2. Полтава: ПОППО, 2012. С. 25–33.

Валерія Левківська

здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Науковий керівник:

Ірина Голубовська

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри початкової освіти та культури фахової мови,
Житомирський державний університет імені Івана Франка
(м. Житомир, Україна)

ЗНАЧЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ» ДЛЯ МОВЛЕННЕВОГО РОЗВИТКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Упровадження концепції «Нова українська школа» свідчить про бажання нашої країни перевести освіту на європейський рівень. Сучасна освітня реформа спрямована на створення освітнього середовища, в якому знання використовуються для формування й розвитку різноманітних компетентностей учнів. З перших днів у школі діти вчаться чітко і правильно висловлюватися, формулювати свої думки, доречно використовувати всілякі мовні засоби, налагоджувати комунікацію з іншими людьми тощо. Згідно з концепцією «Нова українська школа» однією з ключових компетентностей є спілкування державною (і рідною в разі відмінності) мовами. Названа компетентність включає в себе вміння усно й письмово висловлювати й інтерпретувати поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання, письмо, застосування мультимедійних засобів); здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні, на роботі, вдома, у вільний час; усвідомлення ролі ефективного спілкування [1, с. 11].

До проблеми мовленнєвого розвитку школярів зверталися О. Біляєв, А. Богуш, Л. Варзацька, М. Вашуленко, С. Єрмоленко, Л. Мацько, М. Пентилюк, М. Плющ тощо. Сучасні учні початкових класів мають можливість активно розвивати власне мовлення не тільки на уроках лінгвістичного спрямування, а й під час вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ».